

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

ΤΑΞΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ : 2024-2025

ΣΧΟΛΕΙΟ: ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ - ΛΥΚΕΙΟ ΜΠΙΛΕΦΕΛΝΤ

Δ/ΝΣΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: Ramaweg 6, 33617 Bielefeld, Germany

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: 0049521 432193

ΚΟΡΙΤΣΙ ΧΩΡΙΣ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

Το κορίτσι που πέθανε στο χωριό, ανήμερα Μεγάλης Παρασκευής του 2020 δεν ξέρουμε πότε ακριβώς γεννήθηκε, ούτε το όνομά της. Ξεψύχησε στο παιδικό της δωμάτιο, όπου έζησε κλεισμένη το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της και εικάζεται ότι ήταν από τα πρώτα θύματα του κορονοϊού στον τόπο μας, μια τραγική ειρωνεία της τύχης, αν σκεφτεί κανείς ότι δεν αντάμωσε ποτέ με κανέναν άλλον, εκτός από τα μέλη της οικογένειάς της. Ήρθε το ασθενοφόρο στην αυλή, έγινε σούσουρο στη γειτονιά, από στόμα σε στόμα το έμαθε όλο το χωριό και οι πιο παλιοί απρόθυμα θυμήθηκαν την ιστορία της. Διάσπαρτες πληροφορίες που μετά βίας συνθέτουν την ύπαρξή της, αποσπασματικές, που βγήκαν με το τσιγκέλι, σαν από ντροπή.

Το χωριό μας χτίστηκε στα ερείπια ενός άλλου, μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών, από ανθρώπους που ξεσπιτώθηκαν από τα πατρογονικά τους, αλλά ο εύφορος θρακιώτικος κάμπος από την δώθε μεριά αντάμοιβε τους κόπους τους και το χωριό γρήγορα μεγάλωσε. Οι γάμοι γινόταν βιαστικά για να δικαιούνται τα νέα ζευγάρια κλήρο στην γη και τα γεννητούρια ήταν καθημερινά τόσα, που σε λίγα χρόνια τα παιδιά δεν χωρούσαν στο δημοτικό σχολείο. Το κορίτσι της ιστορίας ήταν το τέταρτο και τελευταίο παιδί μιας φτωχικής οικογένειας, στις παρυφές του χωριού, προς την μεριά του κάμπου, που τα φέρνανε βόλτα με πολλή δουλειά στα χωράφια και στα ζώα. Τον καιρό εκείνο που φτάνει η ιστορική ανάμνηση των ανθρώπων που ζουν ακόμη, είχε και άλλα παιδιά στο χωριό “που γεννήθηκαν αλλιώςτικα” και τα κρατούσαν λίγο-πολύ κλεισμένα στο σπίτι, άντε και στην αυλή. Ούτε στο σχολείο τα στέλνανε, ούτε στις αγροτικές εργασίες μπορούσαν να βοηθήσουν, παράγοντας σημαντικός στην εξέλιξη της ιστορίας, αν σκεφτεί κανείς ότι ο κόσμος έκανε αβέρτα παιδιά για να έχει περισσότερα χέρια για τα χωράφια.

Η κρυφή ζωή αυτών των παιδιών φαίνεται να αποτελούσε ένα κοινό μυστικό, που από τους μεγάλους κανείς δεν σχολίαζε ανοιχτά, σαν μια ανείπωτη συμφωνία ανοχής και συμπόνιας για την οικογένεια που είχε την κακοτυχία να της συμβεί τέτοιο πράγμα. Ένα στόμα παραπάνω, δυο χέρια ξερά. Δεν ίσχυε το ίδιο όμως για τα παιδιά, που καθώς λένε, μπορούσαν να γίνουν πολύ σκληρά με όσους λογάριζαν για κατώτερους: γάτες, σκυλιά, ανήμπορους και αλλιώςτικούς. Κάτι θα είδαν οι γονείς της από την γέννησή της ακόμα και το πήραν απόφαση, να μην το βγάλουνε το κορίτσι τους στον κόσμο. Να το κρατήσουν σπίτι, να κάνουν σαν να μην υπάρχει, να γλιτώσουν και αυτοί από τα λόγια του κόσμου και το κακόμοιρο από την σκληρότητά του. Άλλωστε είχαν και άλλα κορίτσια να παντρέψουν, δεν θα χαλούσαν και αυτών την τύχη.

Το κορίτσι μεγάλωνε στο δωμάτιο της, μεγάλο προνόμιο, αν φανταστεί κανείς πώς ήταν τα σπίτια τότε και πώς μοιράζονταν οι χώροι. Ένα ντιβάνι, ένα μικρό τραπέζι, μια καρέκλα ψάθινη και μια κουρελού ήταν τα λιγιστά έπιπλά της. Το παράθυρο που έβλεπε στην πίσω πλευρά, προς τον κάμπο, άνοιγε και έκλεινε μόνο την ώρα του φαγητού. Αργότερα μπήκανε και κάγκελα εξωτερικά, μην γελαστεί και το σκάσει. Μια φορεσιά· δεύτερη δεν είχε και ένα νυχτικό. Για παπούτσια ούτε λόγος, ποιον δρόμο θα έπαιρνε; Τερλίκια πλεγμένα στο χέρι που τα άλλαζαν καθώς μεγάλωνε το πόδι της. Ήταν ήσυχη, σαν χαϊβανάκι. Τα μάτια της κοιτούσαν πάντα αλλού και μόνο όταν της μιλούσαν τα άνοιγε διάπλατα και βύθιζε το βλέμμα της στα απέναντι μάτια, λες και προσπαθούσε να καταλάβει τι της έλεγαν. Άργησε να μάθει λίγες λέξεις να λέει, μπορούσε όμως να μιμείται τις κινήσεις των άλλων και ήξερε να κάνει τον σταυρό της πριν φάει, να διπλώνει την πετσέτα και να ντύνεται. Η μάνα της που την λυπόταν παραπάνω από όλους, κρυφά την έβγαζε από το δωμάτιο, να την μάθει βασικά πράγματα στο σπίτι. Το είχε έγνοια τι θα απογινόταν αυτό το κορίτσι, σαν πέθαινε εκείνη;

Ο πατέρας, πιο αυστηρός, άνθρωπος της τάξης και των κανόνων. Στο μυαλό του δεν χωρούσε τίποτα παραπάνω από αυτά που ήξερε και τον είχαν φέρει μέχρι εδώ. Ήθελε να έχει καλό κουμάντο και στο σπίτι και στις δουλειές του. Η βαριά ξύλινη πόρτα κλείδωνε και ξεκλείδωνε δυο φορές την ημέρα. Το φαγητό τους μπορεί να ήταν φτωχικό, αλλά το μοιραζόταν όλη η οικογένεια. Μικρή την οδηγούσαν στο τραπέζι, μετά έμαθε πειθήνια την διαδρομή και καθόταν μόνη της. Δεν την φωνάζανε με το όνομά της, αεροβαφτισμένη την είχανε και μεταξύ τους λέγανε «τι κάνει το κορίτσι;» ή «σύρε να ανοίξεις το κορίτσι» - συνήθειο που κράτησε μέχρι το θάνατό της. Έτρωγε μαζί τους, άκουγε τις κουβέντες τους, έλεγε τις λιγιστές λέξεις που μπορούσε και μετά επέστρεφε το ίδιο πειθήνια στο δωμάτιό της ενώ πίσω της κλείδωνε η πόρτα τρίζοντας.

Έτσι έτριζε και η πόρτα του στάβλου, που είχαν τα ζωντανά τους, καμιά δεκαριά γελάδια όλα και όλα. Η βαριά ξύλινη πόρτα κλείδωνε και ξεκλείδωνε δυο φορές την ημέρα. Γέμιζε ο στάβλος φως και τα βαριά ζώα με τις ήσυχες, αργές κινήσεις τους ακολουθούσαν το ένα μετά το άλλο την διαδρομή που είχαν μάθει, πιασμένα με ένα αόρατο σκοινί, να βοσκήσουν στην λιακάδα του διπλανού αγρού. Το ίδιο πειθήνια στην σειρά επέστρεφαν στον στάβλο όταν έρχονταν η ώρα. Ο ήλιος έδυε, η μέρα τέλειωνε και έπαιρνε μαζί της στο σκοτάδι των τεσσάρων τοίχων τα ζώα και τα αλλιώτικα παιδιά.

Τον αγρό τον έβλεπε από το δωμάτιό του και το κορίτσι της ιστορίας. Την φαντάζομαι να στέκεται στο παράθυρο της. Πίσω από την κουρτίνα, πίσω από τα κάγκελα που χώριζαν τον έξω κόσμο σε μικρά τετράγωνα, σαν πίνακες που ποτέ δεν θα άγγιζε. Τα

χορτάρια, ένα δέντρο που γέρνει στον άνεμο, μία γάτα που χανόταν πίσω από έναν τοίχο. Πέρα στον ορίζοντα, μια γραμμή εκεί που το ποτάμι χωρίζει τον κάμπο σε δύο χώρες. Όλα αποσπασματικά, σαν σπασμένος καθρέφτης. Οι μεθυστικές μυρωδιές της Άνοιξης, η σκόνη που σηκώνεται στον χωματόδρομο στις ζέστες του Καλοκαιριού, η βρεγμένη γη του Φθινοπώρου, η καπνίλα που στροβιλιζόταν από την καμινάδα τον Χειμώνα και περνούσε στο σπίτι από τα αραλίκια του παραθύρου, ήταν ένα κομμάτι του κόσμου που έμπαινε αναπόφευκτα στο δωμάτιό της. Και μετά οι ήχοι. Το τρένο που περνούσε μία το πρωί και μία το βράδυ και σφύριζε πριν μπει στο χωριό και καθώς αναχωρούσε. Τα μοτόρια που δούλευαν ολημερίς για να αντλούν νερό και να ποτίζουν τα χωράφια, τα βατράχια που τραγουδούσαν στα βρώμικα κανάλια.

Πώς μεταβάλλεται ο χρόνος όταν τον φυλακίζεις σε ένα δωμάτιο; Ο χρόνος κρατάει μόνο μια μέρα και τον μετράει η κλειδαριά που ανοίγει και κλείνει. Για αυτό τρίζει η πόρτα στο δωμάτιο του κοριτσιού, όπως σημαίνει ο κούκος στο ρολόι του τοίχου. Στο κλειδωμένο σύστημα των τριών διαστάσεων του δωματίου, ο χρόνος δεν χωράει να κυλήσει μπροστά στον άξονά του. Γίνεται διάνυσμα, το τραβάει η γη προς τα κάτω. Βάρος που στοιβάζεται πάνω στο κορίτσι και το καταπίνει. Στην διάρκεια της ημέρας ο ήλιος παίρνει διαδοχικές θέσεις σε μια νοητή καμπύλη πίσω από τα τετράγωνα του παραθύρου, οι εποχές αλλάζουν τα χρώματα στο κάδρο της φύσης και τα χρόνια είναι μια επανάληψη του ίδιου μοτίβου, μια στάσιμη ακολουθία παραίτησης που επιβεβαιώνει πως έτσι έχουν τα πράγματα.

Μέχρι μια ηλικία, ήταν το δωμάτιο φυλακή, που την απέκλειε από το υπόλοιπο σπίτι και τους ανθρώπους της, την αυλή και παρέξω, εκεί που έφτανε το μάτι της και ακούγονταν οι ήχοι του χωριού. Από τις κουβέντες των δικών της σχημάτιζε αποσπασματικά μια εικόνα του έξω κόσμου, φτιαγμένη άτακτα που εντέχνως της προκαλούσε φόβο. «Δεν είναι για σένα εκεί έξω» της έλεγαν και της ξανάλεγαν, μέχρις που με τα χρόνια και καθώς ενηλικιώνόταν συρρικνώθηκαν οι διαστάσεις του χώρου της και έγινε το δωμάτιο καταφύγιο. Το σπίτι έγινε ο έξω κόσμος. Και πέρα από αυτό, ο απόκοσμος. Προσπάθησε ποτέ να ξεφύγει; Να βγει παραέξω την ώρα που ήταν όλοι στην κάμαρα ή μήπως όταν λείπανε; Από περιέργεια, αγανάκτηση ή ακολουθώντας μια μυρωδιά που έμπαινε στο σπίτι;

Δεν μπορεί, θα την έβλεπαν την σπίθα που ζωντάνευε στο θολωμένο βλέμμα της όταν της άνοιγαν την πόρτα. Και όταν με τα χρόνια άρχισε να σβήνει ίσως να ανακουφίστηκαν, λες και μίκρυνε το κακό που της έκαναν. Άλλωστε η ζωή προχωρούσε για όλους τους: τα αδέρφια παντρεύτηκαν σε άλλα μέρη, οι γονείς γέρασαν και ανημπόριασαν, τα χωράφια και τα ζωντανά πουλήθηκαν. Μόνο το κορίτσι παρέμεινε κορίτσι. Ίσως τότε την κρατούσαν περισσότερο κοντά τους, να είχαν την ανάγκη της και αντί να την κλειδώνουν στο δωμάτιό

της, να κλειδώνονταν και οι τρεις τους στο σπίτι. Πάντως κανείς ποτέ δεν την είδε στο χωριό και από τους μεγαλύτερους άλλοι πέθαναν και άλλοι ξέχασαν, ενώ οι νεότεροι δεν γνώριζαν. Το χωριό επεκτάθηκε προς το δημόσιο δρόμο και εκείνη η γειτονιά προς την μεριά του κάμπου, στέκει ακόμη έρημη, με σπίτια παλιά και στάβλους άδειους.

Επισκεφτήκαμε το μνήμα της αρκετό καιρό μετά, με την γιαγιά μου που έχω το όνομά της. Στο δρόμο για το νεκροταφείο του χωριού, μου' λεγε ξανά την ιστορία του κοριτσιού. Πρέπει να ήταν συνομήλικες και θυμόταν η γιαγιά, που όποτε περνούσαν από την γειτονιά, της έλεγε η μάνα της *«Σε αυτό το σπίτι, πίσω από από παράθυρο, ζει ακόμα ένα κορίτσι»*. Αργότερα ακούστηκε στο χωριό ότι όταν την ετοιμάζανε για το μνήμα, δεν είχε ούτε ένα ζευγάρι παπούτσια δικά της να της φορέσουν. Ξένα παπούτσια πήρανε και ένα λευκό φόρεμα, αφού δεν ντύθηκε νύφη όσο ζούσε. Πεθαμένη βγήκε από το σπίτι και πήρε το δρόμο για τα μνήματα, με λιγοστό κόσμο να την συνοδεύει, λόγω της καραντίνας. Το μνήμα της απλό, κοιτούσε προς τα χωράφια, εκεί που το ποτάμι χωρίζει τον κάμπο σε δύο χώρες. Κοίταξα κάτω από τον μαρμάρινο σταυρό: Την λέγανε Σύρμω και έζησε - όπως έζησε - 63 χρόνια.